

[אוצר החכמה]

וחצק גם לת"ק מכורין ח"כ הוא משום דהם כלי רכיזה, וח"כ פשוט דהם תשמישי אדם.

אבל ח"כ תמוה על התוס' שהקשו והא לא מיטלטל מלא וריקן וכיון שהם כלי רכיזה יש לעמלות משום מושב או משום מרכב, וממילא לא מצטייח אם הוא משום מושב שלא צריך שיהיה מיטלטל מלא וריקן אף לעומת מת ושרץ דכל המטמא מדרס מטמא טמא מת שהוא אף פשוטי כלי טע' וכדומה כל המינים שטהורין פשוטים, הלא אף אם משום מרכב נמי לכאורה מרכב הוא בכלל מדרס לכלל זה דמרכב הוא צחשיבות מדרס לענין מה שהמרכב מטמא, ובהחלוקים בין מרכב למושב צפ"ג מכילים לא הזכיר חלוק זה, וכן צרמז"ס פ"ו ממטמא מו"מ ה"ב לא הזכיר חלוק זה, וגם לשון הרמז"ס צפ"ג מכילים הט"ו הוא כמפורש שמרכב נמי קרוי מדרס לענין זה שכתב כללו של דבר כל כלי שאינו ראוי למשכב או למרכב או שהוא ראוי ולא נעשה לכך הלא למלאכה אחרת ה"ה טהור מן המדרס, הרי קרא למרכב נמי מדרס, ואחר זה כתב וכל המתטמא במדרס מתטמא צמת אלמלא דגם זה קאי אף למרכב, וגם הק"ו ממפץ משמע ששייך גם במרכב דכמו שנתרצה מפץ מכל המשכב לטמא לקמן דף פ"ד נתרצה ג"כ מוכל המרכב וח"כ איכא ק"ו לעומת מת ושרץ גם במרכב כמו במשכב ואף שלא מלאתי זה צעניוטי דצדרי רבותינו מסתבר לע"ד כן שח"כ לא קשה כלום. ולריך לומר שלא מפרשי צסוגיין שהן כלי רכיזה דחמור ואולי לא גרסי צצ"צ קילקלי וחצק צהדי הכלים המכורים צמכירת החמור שכן משמע צרמז"ס בין צפירושו למשנה צצ"צ שם וצין צצצורו צפ"ג ממכירה ה"ד שלא הזכיר הלא אוכף ומרדעת הלא הם כלי תשמיש ועומאתן מטעם שהאדם משתמש בהן כדלעיל וגם לרש"י שלא פ"י צקילקלי וחצק שהם מכלי רכיזה דעל החמור משמע: שלא גרס זה צצ"צ, אף שהוא דוחק דה"ל גירסא אחרת מלרש"ס נכדו, ואולי אף שה"ל הגירסא צצ"צ לא פ"י צסוגיין שהם כלי רכיזה דחמור דח"כ לא היה צריך לרבות מקרא דאז שק ולכל מעשה עזים דכיון דראוי למשכב ולמרכב ידעינן מכל המשכב ומכל המרכב, לכן פ"י צסוגיין צאופן אחר משום דאיכא קילקלי וחצק מין אחר שהם כלי תשמיש דסוס והעומאה הוא משום שהאדם משתמש בהם כדלעיל וכן פירשו התוס' והקשו שפיר.

ומה שהצריכו שיהיה עומד גם לקפל להניח צהם דצרים לטלטלן וצאריג כל שהו סגי צמה שהוא רק לקפל צו מרגלית ומחט ואף שגם לא שכיחי כל

כך שיצטרכו לקפל דצרים כאלו, ואף צפשוטי כלי עור כתצו שטמאין כשהן מעור רק שוכף מחמת שראוי לכוף ולקפל צו שום דצד דח"כ היו יכולין לתרץ דפשוטי כלי עור איירי כשאין עומדין לכך, והכא מצרכי התוס' שיהיו עשויין מתחלה גם לכך, צריך לומר אז דמפרשי שקילקלי וחצק אינו צחשיבות כלי כלל, אז שמפרשי שהם כלים שהם רק תשמישי צהמה שלא שייכי לעומאה כלל מצד שהוא כלי והוצרכו לה שמתחלה עשויין גם לכל נרכך, וליד לפשוטי כלי עור שצנעס שייכין לעומאה מאחר דהן כלים כדחזינן מכלי מתכת שטמאין אף פשוטיין ורק שמיטתה הקרא צמינים אלו כשאין מיטלטלין מלא שלכן לא מיטמאין פשוטיין וכיון שראוי להיטלטל לא הוו שצ צכלל המיעוט.

הערה לא

הא צרור שאיסור ההרור שדרש ר"פ צן יאיר בכתובות דף מ' מונשמרת מכל דצד רע שלא יהרהר ציום ויצא לידי עומאה צלילה הוא איסור אף להרהר צתשמיש דאשתו כשרה וטהורה כשיש לחוש שיצא ממנו זרע לצטלה כגון שידוע שלא יוכל לצועלה צלילה או שיש לחוש שיצא ממנו זרע לצטלה קודם שיספיק לצטול את אשתו, שח"כ לא קשה כלום ממה שהותר להם יפת תואר שהוא רק היתר קלוש שלא ניחא להתורה שישתמש צהיתר זה שהרי הוא רק מפני שמוטב שיאכלו צצר תמומות שחוטות וגם נענש צצן סורר ומורה, מאשתו טהורה שלא רק שניחא להתורה שישתמש צהיתר זה הלא שהוא גם מציה וחוצה, שאיסור ההרהור צה כשיש לחוש שיצא מזה זרע לצטלה, שלכן אף שהותרה להם יפת תואר הוא דוקא כשחשק צה תיכף צרהותה ואינו יכול להצליג על תאותו שיותר לצועלה אצל לא הותר להם ההרהור צעלמא כשאין רוצין לצועלה דהאיסור הוא מצד חשש הוצאת זרע לצטלה דלא מצינו שהותר ליוצאין למלחמה להוציא זרע לצטלה, שח"כ אף הלאו דונשמרת מכל דצד רע לא הותר להם, ואדרבה הא קרא דונשמרת מכל דצד רע נאמר צקרא על אנשי הצבא שיצאו למלחמה ומשם למדים גם לכל מקום. ופשוט שכיון שנאמר איסור הלאו על ההרהור אף כשהוצלגו על תאותם ולא יצא מהן זרע לצטלה נמי עזרו על הלאו דהוא רק טעם התורה על מה שאסרה זה אצל האיסור הוא איסור מוחלט דאף כשיצדמן שלא יצא ממנו זרע עזר על איסור זה, וכחא דהיתא עוד לאו כה"ג שהוא משום חשש שלא יעצור על איסור צכ"ג שנאמר צו ומן המקדש לא יצא צסנהדרין דף י"ח

גודרש שלא יעשה מעשה שיש לחוש שיאל מקדושתו
מאד צהילותו ליעמא לאציו ולחמו ולקרוציו שהוא
לר"מ שלא יהיה צחותו מצוי חלל הן נכסין והוא נגלה
ולר"י יהודה לא יאל כל עיקר עיי"ש שדאי חס עבר
ויאל והיה צחותו מצוי והצליג על גטרו ולא נטמא נמי
עבר לאו זה אך שם דעת הרמב"ן בפירוש החומש על
קרא זה שהוא רק מדרבנן והוא חסמכתא על הקרא
וכן משמע שסובר גם הרמב"ם שהרי נקט הללו דומין
המקדש לא יאל לשעת עבודה דוקא שלא יניח עבודתו
ויאל צפ"צ מצ"מ ה"צ עיי"ש חזל יש שסברי שהוא
דאורייתא. עכ"פ לענין דונשמת שהוא חיסור על
ההרהור מאד החשש דשמא יאל מזה לידי טומאה
צליה הוא חיסור מוחלט אך שלא צל לידי טומאה
מזה ולכן שפיר אמרו שעברו על חיסור הרהור שהיה
להם חף שלא יאל מהם זרע לצטלה והוצרכו לכפרה.
וא"כ י"ע מה שהוקשה להתוס' מהיתר צעילת יפת
תואר דלכן כ"ש שלא עברו חיסור דעל חיסור
ההרהור ודאי עברו ונריכים כפרה.

והנה

ונראה נכוונתם דסברי דכיון דאין התורה רואה
שיקחו יפת תואר חף שהותרה חס אחד
שחשק ליקח יפת תואר חור צו מליקחנה חזל חושש
שמא ע"י זה שהרהר לצטלה יאל ממנו ש"י שצאשתו
טהורה כה"ג שהרהר צה כל כך עד שיש לחוש שיאל
זרע לצטלה חס יחכה עד הלילה, מסתבר שמותר וגם
מחוייב לצטלה גם ציום צהאפלת טלית, וצטאס
מסתבר שגם צלל האפלת טלית שהרי חיסור הוצאת
זרע לצטלה הוא חיסור חמור ציותר, ולשמע ציום חף
שאי"ר יוחנן צנדה דף ט"ז צלשון חסור לאדם שישמש
מטתו ציום הוא לכל היותר מדיני נגיעות שג"כ הוא
חיסור גדול חזל מ"מ חינו חיסור מוחלט דלאורך גדול
כגון שיש לה חיה מכה שצריך למרוח סמוך לאותו
מקום וחף צחותו מקום מעש חיה דצר לרפואה ליכא
חיסור שצטלה יעשה זה כשאין חיו חשה שסומכת
עליה, וגם חל יותר אשכחן דאף לתאזה והנחה צעלמא
נמי רשאי הצטל להסתכל צכל חצריה, ורק צאותו
מקום חסור כדכתב הש"ע צח"ח סימן ר"מ סעיף ד',
וחשש זה דאולי ע"י התשמיש ציום יסתכל גם צאותו
מקום הוא חשש רחוק, וכפי שמשמע מר"ן ליכא
חיסור חפילו צאותו מקום דמפרש דהחיסור להסתכל
צנקבה של חשה שחשצ"ל שהוא צמקום הטנופת הוא
חסור צאשתו רק כשהיה נדה שמפרש דרי יוסף שאמר
וצאשתו נדה קאי על עאס החיסור להסתכל צנקבה
משום דצאחר חצרים מותר, וכדסובר כן הרמב"ם
צפכ"ח מא"צ ה"ד כדכתב המ"מ מהטעם דהוא"ל
והיא מותרת לו לחצ"ו חינו צל צזה לדבר מכשול
וצמקום הטנופת שלא הזכיר הוא משום שצכלל ולא

יקל ראש עמה שמסיק הרמב"ם שאסור, והטור
והמחבר שפסקו ציר"ד סימן קצ"ה סעיף ז' שאסור
צכל מקומות מכוסים צזה הוא משום שפסקו
כהרצ"ד צהשגות שם וכהרצ"ח. ולריך לומר שמה
שהמציין צרמ"ח שכתב חזל מותר להסתכל צה
צמקומות הגלויין חט"פ שנהגה צח"ייתה שהוא צ"י
צשם הרמב"ם חף דהרמב"ם חל עתיר זה חפילו
צמקומות המכוסין, קאי לענין שהיתר הוא חף
שמכיון ליהנות מזה, והרצ"ד והטור והש"ע שאוסרין
צאשתו נדה צכל מקומות המכוסין צריכין לפרש חל
דרק צמקום הטנופת חסור הוא צאשתו טהורה ש"מ
צמקום הטנופת חסור דהלכה כר"י יוחנן צן דהצ"י
שסחו לו מלאכי השרת לכל הדצרים, ורק לענין הסכת
שלחן ח"ר יוחנן חין הלכה כר"י יוחנן צן דהצ"י
כדהציא הטור צאשתו סימן כ"ה צשם הרצ"ד, וכן
פסק הטור גם צח"ח סימן ר"מ עיי"ש, ולדידו חל
דאי"ר יוסף וצאשתו נדה קאי לענין הטנופת דהיי"ן לו
צנים שאינם מהוגיין כדאי"ח צפסקי תוס' נדרים
סימן ל"ח, וכן כתב הגר"ח צאשתו שם ס"ק ט"ו. ולר"ל
היי החיסור מצחה דרכיו ימות ופרש"י צנדה שם
והמשמש ציום צל לידי ציון שמא יראה צה דצר
מגונה ותתגנה עליו, ולקמן דף פ"ז על חל דר"ה חמר
ישראל קדושים הן וחין משמשין מטותיהן ציום כתב
רש"י רק קרא דצחה דרכיו ימות דחל כר"ל וכן
כתבו התוס' ד"ה ישראל, וחל ודאי חל משום דפסקו
כר"ל חלל משום דסברי דאף שר"י יוחנן דריש מקרא
דוהלילה חמר הורה צבר כיון שלא החכר צקרא זה
טעם סברי דצטעס חל פליגי דגם ר"י יוחנן מודה
דהחל משום דצל לידי ציון, וגם טעם זה דשמא יראה
צה דצר מגונה חמר זה גם חצ"י צנדה דף י"ז על מה
שר"מ חמר שהחיסור לשמש ציום הוא מקרא וחלהצת
לרעך כמוך דחל שחל יראה דצר מגונה ותתגנה
עליו, שחמא שטעם חמר חל מצינו לכן פירש גם לר"י
יוחנן שהוא מאד צחה דרכיו ולא כתבו משום וחלהצת
לרעך משום שג"כ חל חיה צרור הדצר כדהקשה הגמ'
ע"ז מאי משמע וצקרא דצחה דרכיו הוא מפורש
הטעם. ולטעם זה ודאי חל חשש רחוק שצ"י
התשמיש יראה יותר דצר מגונה צה מכפי ההסתכלות
צה צאצרי כל גופה המכוסים ודאי חל שכיחא לכן
לאורך גדול חף דתאזה והנחה הגדמה לו כשא"ח צחופן
האפלה ליכא חיסור מעש, וא"כ כ"ש שחל חושש
שכשיחכה עד הלילה חפער שיאל ממנו ש"י לצטלה
שדאי מותר וגם מחוייב לשמש ציום חף חל לא יהיה
חפער צחופן האפלה וכ"ש ע"י האפלה שמותר חף
שחל מחירין חף צהאפלה חלל צדוחק כדאי"ח צסימן
ר"מ, וצכה"ג חיתה עובדא דרצח שצצב צנת ר"ח ציום
צכתובות דף ס"ה חף שצצח חיה ודאי יכול להצליג על

הי'ר שתקף אותו צראותו את חומה דציתתו דאזיי
 חבל היה זה משום שחשש שלא יבא מצד ההרהור
 שתכפתו פתאום לידי הוצאת זרע ח"ו דשמאל לא יוכל
 להצליג שאין לך צורך גדול מזה, ולא רצה לסמוך על
 כחו מצד דקדקו ויראתו שדאי לא יבא לידי כך.

וכשהרהר צמלחמה צראותו את היפת תואר חף
 שהתורה התירה כיון שאין רוח התורה

נוחה מאלו העושים כהיתר זה וגם נענשין צנן סורר
 ומורה, סברי התוס' שאם חזר צו ואינו רוצה ליקחנה
 צצביל זה חין לו לחוש שעי"ז תלא ממנו ש"ז לצטלה,
 חף דיציאת זרע לצטלה הרי הוא איסור גדול ולקחת
 היפת תואר עכ"פ ליכא איסור, משום דהרי ההרהור
 צראותו היפ"ת נמי לא היה איסור מצד זה שהתורה
 התירה ליקח היפ"ת שיראה ויחשוק זה שלא צא החשק
 לה חס לא היה לו מצד זה הרהור גדול ובהכרח
 שהרהור זה צראותו היפ"ת שיהיה לו קשה להצליג עד
 שירצה חף ליקנה נמי הוא צכלל ההיתר דאליכ לא
 היה שייך היתר דלקחת היפ"ת ממנו דא"ל זה צלא
 חשק שצא ע"י הרהור, שלכן כשחזר צו אח"כ
 כשהתצונן שצטנס הוא דבר איסור חף שהתורה כיון
 שלא ניחא להתורה שיעשה כהיתר יתחשב על הוצאת
 הזרע שצו עי"ז כחוס דענה זו שיש לו לצטול היפ"ת
 וליקחנה חין זה ענה מאחר שאין רוח התורה נוחה
 מזה עד שנענש עי"ז צנן סורר, וחו כוונת קושית
 התוס' דכיון שלקחת היפ"ת הותרה מצד שקשה
 צמלחמה לעמוד כנגד היפ"ת הרי צהכרח הותרה גם
 ההרהור והחשק לה ליקחנה ונמצא שלא עצרו איסור
 על מה שמתחלה הרהרו וחשקו ליקח היפ"ת והחזרה
 מזה ע"י שהתצונן שאין רצון התורה נוחה מזה הרי
 הוא כדין חף חס עי"ז תלא ממנו ש"ז לצטלה ממילא
 לא עצרו שום איסור ואין צריכין עי"ז, והקשו שפיר.

אבל ח"כ קשה להצין הפירוש שכתבו דמ"מ שייך
 זה איסור כדאמרינן וחשקת זה ולא זה
 וצמצרתה, דהיה שייך זה לומר חס הקושיא היפה
 מחמת שהיו סבורין דאם חנשי המלחמה לקחו יפ"ת
 כהיתר שעל הצטילה והלקיחה לא עצרו ולא הוצרכו
 לכפרה ועל הרהורים ליקח היפ"ת ולא לקחו הוצרכו
 כפרה והוקשה להם דאם הצטילה והלקיחה הותר להם
 כ"ש ההרהור, תירצו שפיר דאייירי דהם לקחו יפ"ת
 וראו אח"כ יפ"ת אחרת וג"כ הרהרו זה שזה חסרה
 תורה מקרא וחשקת זה ולא זה וצמצרתה שכיון
 שהשניה נאסרה נאסר גם ההרהור, חבל אחרי
 שצארתו שלא היה שום קושיא משום דאף שהמעשה
 מותר חסור ההרהור כשאין דעתו ליקחנה דלא
 עדיפא מאשתו, וקושייתם היפה על ההרהור צהיפ"ת

משום שהיה דעתו ליקחנה ואח"כ חזרו צהם מצד
 שאין רצון התורה נוחה מזה שהרהור זה היה צכלל
 ההיתר לא מוצן לכאורה תירוץ דהרי לא לקחו יפ"ת
 והיה להם ההיתר ליקח יפ"ת חף אחר שחזרו מפעם
 ראשון חס נתגזרה תאותם עוד הפעם שהרי האיסור
 ולא זה וצמצרתה הוא דוקא כשלקח ממנו יפ"ת אחת
 ולא כשרצה ליקח ולא לקח. וצריך לומר דכוונתם
 להוכיח מהאיסור דלא זה וצמצרתה שליכא ההיתר
 נגד היפ"ת חלא כשקשה לפניו לעמוד נגד היפ"ת
 שהוא רק ציפ"ת הראשונה, חבל כשצבר לקח אחת
 חמדה תורה שכבר ליכא תאוה גדולה כזו שלא יוכלו
 סתם חנשי למיקם זה שלכן לא התירה תורה, וח"כ
 לאנשים נדיקים שיכולים לעמוד חף נגד היפ"ת
 צתאוה הגדולה שאיכא לסתם חנשי שהוא צמצרתה
 התאוה והיפ"ת שאיכא לסתם חנשי ציפ"ת שניה
 שיכולים לעמוד צהו לא הותרה להם, וחף שכל הגדול
 מחצרו יצרו קשה הימנו מ"מ חף שקשה יותר מתאוה
 ויצא דסתם חנשי הרי עכ"פ יכולין לעמוד צהן
 יותר, שנמצא לפ"ז שלהם לא הותרה חף יפ"ת
 הראשונה וממילא לאנשי החיל צמלחמת מדין שהיו
 נדיקים שיכלו לעמוד נגד יצרים כדחזינן שחזרו צהם
 ולא לקחום להיפ"ת נמצא שלא הותר להם כלל כיפ"ת
 השניה לסתם חנשי שממילא היה חסור להם ההרהור
 צהיפ"ת חף הרהור זה דליקחנה כהיתר התורה, והיה
 זה הרהור האסור והוצרכו לכפרה. ומדויק לשונם דלא
 כתבו שאייירי צהרהור דיפ"ת שניה חלא כתבו דשייך
 זה איסור, שמשמע חף שהיה יפ"ת ראשונה, והציאו
 לראיה על סברתם זו מהא דאמרינן וחשקת זה ולא
 זה וצמצרתה.

הערה לב

הא דהקשו התוס' על רש"י דמפרש מוך שהתקינה
 לגדתה צאותו מקום שיצלט צו הדם ולא יטנף
 צגדיה דח"כ חאולי טינוף הוא שהוא משוי ואסור
 ואפשר גם חייב, ונראה צטעס רש"י דמחלק צאולי
 טינוף, דאם ראוי הצגד לילך צו חף אחר שיתטנף כמו
 הא דצ שהוא לובן ולא ניכר כל כך על הצגד ואפשר
 לא ניכר כלל צמראה חלא צמשמשו היד שנמצא
 שהאדם מצד מלבושו חין לו כל כך קפידא צזה שיתנף
 חף כשיהיה צמקום שנמצאים ציאל, ונמצא שכל צורך
 חאולי הצגד מליטנף הוא צצביל צורך הצגד שיהיה נקי
 שאף המסתכלין צכוונה לא יכירו וגם צלא זה אדם
 רוצה שיהיו צגדיו נקיים ואיכא קפידא לתפלה צזה
 חסור וגם חייב שאין זה צורך לבישה חלא הוא משוי,
 חבל צאולי טינוף מהצגד כשאינו ראוי לילך צו אחר